

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Rozdział I. Nowe myśli, nowe horyzonty					
Leopold Staff <i>Przedśpiew</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje wersy, w których ujawnia się osoba mówiąca – rozpoznaje parafrazę – zna terminy <i>postawa humanistyczna</i> i <i>stoicyzm</i> – dostrzega regularną budowę utworu – próbuje formułować podstawowe wnioski dotyczące znaczeń utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje osobę mówiącą – wskazuje parafrazę – łączy terminy <i>postawa humanistyczna</i> i <i>stoicyzm</i> z filozofią – omawia budowę utworu – formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne 	<ul style="list-style-type: none"> – charakteryzuje osobę mówiącą – wyjaśnia funkcję parafrazy – wypowiada się na temat postawy humanistycznej i stoicyzmu – omawia rolę regularnej budowy wiersza – wstępnie analizuje i interpretuje utwór 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia światopogląd osoby mówiącej – wydobywa znaczenia związane z zastosowaną w tekście parafrazą – wyjaśnia, w czym ujawnia się postawa humanistyczna w utworze – wskazuje, w czym wyraża się stoicyzm w utworze – omawia związek regularnej budowy utworu z zawartym w nim przesłaniem – analizuje i interpretuje utwór 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem refleksji o postawach życiowych człowieka
Jacek Malczewski <i>Śmierć</i> (reprodukcja obrazu)	<ul style="list-style-type: none"> – ogląda uważnie obraz – dostrzega charakterystyczne cechy kompozycji obrazu – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne – z pomocą nauczyciela próbuje wstępnie interpretować obraz 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy przedstawione na obrazie – wypowiada się na temat kompozycji obrazu – wymienia elementy o znaczeniu symbolicznym – wstępnie interpretuje obraz 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia elementy przedstawione na obrazie – omawia kompozycję obrazu – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – interpretuje obraz 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia malarskie sposoby przedstawienia elementów na obrazie – ocenia kompozycję obrazu – w dłuższej wypowiedzi omawia znaczenia elementów symbolicznych – przedstawia pełną interpretację obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania środków języka malarskiego dla eksponowania znaczeń symbolicznych
Stefan Żeromski <i>Siłaczka</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia podstawowe elementy świata przedstawionego – przedstawia bohaterów – nazywa postawy życiowe 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje elementy świata przedstawionego – krótko charakteryzuje bohaterów – krótko omawia postawy 	<ul style="list-style-type: none"> – odtwarza elementy świata przedstawionego – wyczerpująco charakteryzuje bohaterów; – wyczerpująco omawia 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia elementy świata przedstawionego – dokonuje charakterystyki porównawczej bohaterów – ocenia postawy życiowe 	<ul style="list-style-type: none"> – dokonuje samodzielnie pełnej analizy i interpretacji utworu ze szczególnym uwzględnieniem scharakteryzowania i oceny

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	bohaterów – wie, na czym polega retrospekcja – rozpoznaje fragmenty o charakterze ironicznym	życiowe bohaterów – wyjaśnia, na czym polega retrospekcja – omawia fragmenty o wymowie ironicznej	postawy życiowe bohaterów – wyjaśnia, jakich wydarzeń dotyczy retrospekcja w utworze – wyjaśnia, czego dotyczy ironia w utworze	bohaterów – omawia funkcję retrospekcji w fabule utworu – wyjaśnia rolę ironii w utworze	postaw życiowych
Tomasz Wiszniewski <i>Wszystko będzie dobrze</i> (film)	– uważnie ogląda film – przedstawia bohaterów – opowiada przebieg jednej, wybranej sceny filmu – opowiada zakończenie filmu	– wypowiada się na temat wstępnych wrażeń po obejrzeniu filmu – opowiada o bohaterach – opowiada wybrane sceny filmu – komentuje zakończenie filmu	– opowiada o tym, co go najbardziej zainteresowało w filmie – krótko charakteryzuje bohaterów – omawia sceny o charakterze metaforycznym – ocenia zakończenie filmu	– omawia tematykę i problematykę filmu – charakteryzuje bohaterów – wyjaśnia znaczenia zawarte w scenach o charakterze metaforycznym – omawia przesłanie filmu	– samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem funkcji środków języka filmowego w scenach o znaczeniu metaforycznym
Gabriela Zapolska <i>Moralność pani Dulskiej</i> (fragmenty)	– zalicza utwór do dramatu – wypowiada się krótko na temat bohaterów – zna termin <i>dulszczyzna</i> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>moralność</i>	– przypomina cechy dramatu jako rodzaju literackiego – omawia postępowanie bohaterów – wyjaśnia, co oznacza termin <i>dulszczyzna</i> – dostrzega ironię w tytule utworu	– wyjaśnia, dlaczego utwór jest dramatem – krótko charakteryzuje bohaterów – omawia termin <i>dulszczyzna</i> w kontekście utworu – wyjaśnia, czego dotyczy ironia w tytule utworu	– zestawia tekst z innymi utworami dramatycznymi – charakteryzuje bohaterów – omawia przykłady z życia, z którymi można łączyć termin <i>dulszczyzna</i> – komentuje tytuł utworu w kontekście sposobu kreacji świata w dramacie	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego problematyki moralnej
Jan Kasprówicz <i>Krzak dzikiej róży w Ciemnych Smreczynach</i>	– wyodrębnia obrazy poetyckie – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne – wyjaśnia, co to jest epitet złożony – wie, że opis ma charakter impresyjny	– tytułuje obrazy poetyckie – wymienia elementy symboliczne – wskazuje epitety złożone – wyjaśnia, na czym polega impresyjność opisu	– wypowiada się na temat zawartości obrazów poetyckich – omawia elementy symboliczne – określa funkcję epitetów złożonych – omawia środki językowe	– omawia zawartość obrazów poetyckich – wyjaśnia symboliczne znaczenia poszczególnych elementów – omawia funkcję epitetów złożonych w powiązaniu	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem impresyjności opisu i tworzących go środków językowych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
			wpływające na impresyjność opisu	z innymi środkami językowymi – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega impresyjność opisu poetyckiego	
Bolesław Prus <i>Placówka</i> (fragment <i>Burza</i>)	– czyta tekst ze zrozumieniem – przypomina, na czym polega ożywienie i uosobienie – rozpoznaje mowę zależną i niezależną – określa narratora – wie, że opis ma charakter ekspresyjny – według wzoru tworzy opis zjawiska przyrody	– odtwarza zawartość treściową fragmentu – wskazuje w opisie ożywienie i uosobienie – wskazuje elementy świata, z którymi jest związana mowa niezależna – określa narrację fragmentu – wyjaśnia, na czym polega ekspresyjność opisu – tworzy opis zjawiska przyrody	– opowiada własnymi słowami treść fragmentu – wyjaśnia, których elementów świata przedstawionego dotyczy ożywienie i uosobienie – przekształca mowę niezależną w zależną – wyjaśnia, z czego wynika dynamika narracji – wskazuje podstawowe środki językowe wpływające na ekspresyjność opisu – tworzy ciekawy, ekspresyjny lub impresyjny opis zjawiska przyrody	– formułuje temat fragmentu – wyjaśnia funkcję ożywienia i uosobienia we fragmencie – omawia funkcję mowy niezależnej we fragmencie – omawia środki językowe dynamizujące narrację – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega ekspresyjność opisu – tworzy ciekawy, ekspresyjny lub impresyjny opis zjawiska przyrody i wykorzystuje w nim funkcjonalnie odpowiednie środki językowe	– samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem jego warstwy językowej
Czesław Miłosz <i>Mały traktat o kolorach</i>	– zna definicję traktatu – podaje przykłady kilku barw o symbolicznym znaczeniu – przypomina, na czym polega epitet złożony – cytuje fragmenty, w których jest sformułowana intencja tekstu	– wyjaśnia, czym cechuje się traktat – wymienia barwy o znaczeniu symbolicznym – wymienia epitety złożone – rozpoznaje intencję tekstu	– wyjaśnia, co to znaczy <i>mały traktat</i> – omawia symboliczne znaczenie barw – omawia funkcję epitetów złożonych – formułuje intencję tekstu	– wyjaśnia znaczenie tytułu – omawia kulturowe znaczenie różnych barw – omawia funkcję epitetów złożonych w kontekście innych środków językowych użytych w tekście – omawia intencję tekstu	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przesłania
Wirtualny spacer – interpretacja	– zna pojęcie e-literatury – wyraża swoją opinię o e-literaturze	– wyjaśnia, czym cechuje się e-literatura – proponuje sposób	– zapoznaje się z przykładami e-literatury – interpretuje teksty e-	– omawia poznane przykłady e-literatury – ocenia teksty e-literatury	– samodzielnie analizuje i interpretuje teksty reprezentujące e-literaturę

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
tekstów z e-literatury		interpretacji tekstów e-literatury	literatury		ze szczególnym uwzględnieniem jej specyfiki
Kazimierz Przerwa-Tetmajer <i>O Zwyrtałe muzykancie</i> (fragmenty)	– płynnie odczytuje tekst – wie, co to jest dialektyzm – zna terminy <i>gwara</i> i <i>dialekt</i> – krótko wypowiada się na temat bohatera	– tłumaczy wybrane fragmenty tekstu na język literacki – podaje przykłady dialektyzmów – wie, czym są gwara i dialekt – opowiada o bohaterze	– korzysta z przypisów przy tłumaczeniu tekstu na język literacki – podaje różne przykłady dialektyzmów – wypowiada się na temat sposobu życia i myślenia bohatera	– tłumaczy tekst na język literacki – dzieli dialektyzmy na różne rodzaje – wyjaśnia, co to jest gwara i dialekt – omawia filozofię życia bohatera	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem zawartej w nim filozofii życia
Władysław Reymont <i>Chłopi</i> (fragment)	– wyjaśnia, czego dotyczy narracja fragmentu – zna termin <i>stylizacja gwarowa</i> – rozpoznaje dynamiczny charakter wypowiedzi	– omawia narrację fragmentu – wie, na czym polega stylizacja gwarowa – wskazuje podstawowe środki językowe dynamizujące wypowiedź	– wyodrębnia w narracji części tematyczne – wyjaśnia, na czym polega stylizacja gwarowa – nazywa wszystkie środki dynamizujące wypowiedź	– charakteryzuje narratora – omawia znaczenie stylizacji gwarowej we fragmencie – omawia sposoby dynamizowania wypowiedzi w kontekście jej tematyki	– samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki wypowiedzi
Stanisław Witkiewicz <i>Willa Koliba</i> (architektura)	– rozpoznaje architekturę jako dziedzinę sztuki – zna pojęcie stylu architektonicznego – wie, że budynek reprezentuje styl zakopiański	– przedstawia wrażenia, jakie wywołuje na nim budowla – wyjaśnia ogólnie pojęcie stylu architektonicznego – wymienia główne cechy stylu zakopiańskiego	– wymienia charakterystyczne elementy budowli – wyjaśnia pojęcie stylu architektonicznego – wymienia konstytutywne cechy stylu zakopiańskiego	– omawia charakterystyczne cechy budowli – wyjaśnia, co składa się na styl architektoniczny – omawia styl zakopiański	– wyczerpująco omawia budowlę ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki jej stylu architektonicznego
Ernest Hemingway,, <i>Stary człowiek i morze</i> ”	-uczeń potrafi wskazać czas i miejsce akcji -potrafi sporządzić plan wydarzeń -wskazać w tekście fragmentów potrzebnych do	-charakteryzuje głównego bohatera -potrafi zredagować streszczenie utworu	- potrafi odtworzyć monolog wewnętrzny bohatera -potrafi wskazać fragmenty mówiące o tym ,że przyjaźń między młodymi i starymi jest możliwa	- wskazuje przesłanie utworu - potrafi wyjaśnić na czym polega zwycięstwo moralne	-potrafi wskazać postacie literackie, filmowe i historyczne podobne do bohatera utworu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	charakterystyki bohatera		-dokonuje oceny postawy bohatera -wskazuje różnice między nowelą a opowiadaniem		
Zebranie i powtórzenie wiadomości	– zna najważniejsze teksty zamieszczone w rozdziale i rozpoznaje ich gatunki – zna najważniejsze terminy występujące w rozdziale – według wzoru tworzy wypowiedzi pisemne w formach: cv, list motywacyjny, podanie, życiorys, opis zjawiska przyrody, charakterystyka postaci	– na prawie wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale – rozpoznaje gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna terminy występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy wypowiedzi pisemne w formach: cv, list motywacyjny, podanie, życiorys, opis zjawiska przyrody, charakterystyka postaci	– zna wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale i omawia ich cechy gatunkowe – wyjaśnia terminy poznane w związku z tekstami z rozdziału – bezbłędnie tworzy wypowiedzi pisemne w formach: cv, list motywacyjny, podanie, życiorys, opis zjawiska przyrody, charakterystyka postaci	– zestawia z sobą teksty z rozdziału i porządkuje je ze względu na problematykę – podaje cechy gatunków reprezentowanych przez teksty z rozdziału – funkcjonalnie posługuje się terminami pojawiającymi się w związku z tekstami z rozdziału – tworzy ciekawe i rozbudowane wypowiedzi pisemne realizujące wszystkie wymogi form: cv, list motywacyjny, podanie, życiorys, opis zjawiska przyrody, charakterystyka postaci	– samodzielnie analizuje i interpretuje teksty z rozdziału; zna, wyjaśnia i funkcjonalnie stosuje wszystkie terminy z rozdziału
Test sprawdzający	– wie, co to jest obraz poetycki – wie, kto to jest osoba mówiąca w wierszu – rozpoznaje środki poetyckie – wie, jakie wyrazy nazywamy synonimami – rozpoznaje nastrój wiersza – rozpoznaje elementy	– wyodrębnia z wiersza obrazy poetyckie – wskazuje osobę mówiącą – wskazuje środki poetyckie – dobiera proste synonimy – określa nastrój wiersza – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych	– zestawia z sobą obrazy poetyckie – wypowiada się na temat osoby mówiącej w wierszu – zna rolę środków poetyckich – dobiera synonimy – wypowiada się na temat nastroju wiersza	– omawia zawartość treściową obrazów poetyckich – charakteryzuje osobę mówiącą – określa funkcję środków poetyckich – dobiera odpowiednie synonimy	– bezbłędnie i wyczerpująco odpowiada na wszystkie pytania testu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	o znaczeniach symbolicznych – pisze list według wzoru	– pisze list	– omawia elementy o znaczeniach symbolicznych – pisze rozwinięty list	– omawia nastrój wiersza, wskazuje sposoby tworzenia go – wyjaśnia znaczenia symboliczne – tworzy list, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	
Rozdział II. Barwy codzienności					
Kazimierz Wierzyński <i>Zielono mam w głowie</i>	– wyjaśnia, o czym mówi wiersz – wie, na czym polega przerzutnia – wie, na czym polega liryka bezpośrednia – wie, że niektóre fragmenty mają charakter metaforyczny – cytuje fragmenty, na podstawie których można określić postawę życiową osoby mówiącej	– odczytuje główną myśl wiersza – rozpoznaje w tekście przerzutnię – rozpoznaje w wierszu lirykę bezpośrednią – wskazuje fragmenty o znaczeniu metaforycznym – wie, o jakiej postawie życiowej jest mowa w wierszu	– formułuje przesłanie wiersza – wyjaśnia, na czym polega przerzutnia – zbiera informacje o osobie mówiącej – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – wypowiada się na temat postawy życiowej, o której jest mowa w wierszu	– wypowiada się na temat przesłania wiersza – określa funkcję przerzutni – charakteryzuje osobę mówiącą – wypowiada się na temat znaczeń naddanych utworu – przedstawia własne przemyslenia na temat postawy życiowej, o której jest mowa w wierszu	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem refleksji o postawach życiowych człowieka
Richard Carlson <i>Nie zdręczaj się problemami, nastolatku (fragment <i>Ciesz się, że jesteś nastolatkiem</i>)</i>	– czyta tekst ze zrozumieniem – wie, w jakim celu został napisany tekst – wskazuje fragmenty omawiające postawę życiową – wie, czym cechuje się styl potoczny – cytuje fragmenty zawierające	– wyjaśnia, o czym mówi tekst – rozpoznaje intencje tekstu – odtwarza własnymi słowami zawartość treściową fragmentów dotyczących postawy życiowej – rozpoznaje styl potoczny – odtwarza życiowe rady	– omawia treści zawarte w tekście – formułuje intencje tekstu – omawia fragmenty dotyczące postawy życiowej – wyjaśnia, czym cechuje się styl potoczny – omawia życiowe rady	– ustosunkowuje się do treści zawartych w tekście – omawia intencje tekstu – przedstawia własne stanowisko dotyczące postawy życiowej zaprezentowanej w tekście – omawia skutki zastosowania	– samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem omówienia i oceny postaw życiowych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	życiowe rady	zawarte w tekście	zawarte w tekście	stylu potocznego – formułuje życiowe rady uzupełniające przesłanie tekstu	
Maria Pawlikowska- Jasnorzewska, Wiersze	– rozpoznaje teksty jako miniatury poetyckie – rozpoznaje osobę mówiącą – wie, że niektóre wersy mają charakter metaforyczny – zna termin <i>puenta</i>	– wie, co to jest miniatura poetycka – określa cechy wypowiadającej się osoby – wskazuje fragmenty o znaczeniach metaforycznych – rozpoznaje puentę	– wyjaśnia, czym cechuje się miniatura poetycka – wypowiada się na temat osoby mówiącej – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – wyjaśnia, na czym polega puenta	– zestawia miniaturę poetycką z innymi utworami lirycznymi – tworzy portret psychologiczny wypowiadającej się osoby – omawia znaczenia metaforyczne – wyjaśnia funkcję puenty	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwory ze szczególnym uwzględnieniem portretu psychologicznego wpisanego w wiersze i konstrukcji utworów
Agnieszka Osiecka, Jeremi Przybora <i>Listy na wyczerpanym papierze</i> (fragmenty)	– rozpoznaje list wśród innych form wypowiedzi – wie, co oznacza określenie <i>subiektywny</i> – wskazuje nadawcę i odbiorcę – dostrzega przejawy uczuć i emocji zawarte w listach	– wskazuje podstawowe cechy listu jako formy wypowiedzi – wie, że listy mają charakter subiektywny – rozpoznaje relacje między nadawcą i odbiorcą – nazywa uczucia i emocje wyrażone w listach	– wymienia wszystkie cechy listu jako formy wypowiedzi – omawia charakter listów – określa relacje między nadawcą i odbiorcą – wypowiada się na temat uczuć i emocji wyrażonych w listach	– omawia cechy listu jako formy wypowiedzi – wyjaśnia, jak się ujawnia subiektywizm wypowiedzi – omawia relacje między nadawcą i odbiorcą – omawia uczucia i emocje wyrażone w listach	– samodzielnie analizuje i interpretuje listy ze szczególnym uwzględnieniem relacji między nadawcą i odbiorcą
Anthony de Mello <i>Przebudzenie</i> (fragment <i>Wysłuchując się w życie</i>)	– czyta tekst ze zrozumieniem – ma świadomość, że niektóre fragmenty mają charakter metaforyczny – wskazuje fragmenty zawierające refleksje na temat sposobu życia – odczytuje życiowe rady zawarte w tekście	– odtwarza własnymi słowami treści zawarte w tekście – wskazuje fragmenty o znaczeniach metaforycznych – odtwarza refleksje na temat sposobu życia prezentowane w tekście – odtwarza własnymi słowami życiowe rady zawarte w tekście	– omawia zawartość treściową tekstu – wyjaśnia znaczenia metaforyczne zawarte w tekście – ustosunkowuje się do refleksji na temat życia zawartych w tekście – omawia życiowe rady zawarte w tekście	– ustosunkowuje się do treści zawartych w tekście – omawia fragmenty o znaczeniach metaforycznych – przedstawia swoje refleksje na temat sposobu życia – formułuje życiowe rady związane z treścią tekstu	– samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem refleksji na temat sposobu życia

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Bolesław Leśmian <i>Dziewczyna</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że utwór jest balladą – dostrzega mieszanie realizmu z fantastyką – rozpoznaje narratora w utworze – dostrzega neologizmy w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy ballady jako gatunku – wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne – przypomina, kim jest narrator w utworze – wskazuje neologizmy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego utwór jest balladą – omawia elementy realistyczne i fantastyczne – omawia postawę narratora – omawia budowę i znaczenie neologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia tekst jako balladę w kontekście innych utworów tego gatunku – określa relacje między elementami realistycznymi i fantastycznymi – omawia relację narratora z elementami świata przedstawionego – omawia funkcję neologizmów 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem zawartej w nim wizji świata
Aleksander Minorski <i>Ikarz nad Dunajca</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina postać Ikarza z mitu – wie, że tekst jest opowieścią biograficzną – wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – wskazuje fragmenty opisujące emocje i przeżycia – według wzoru tworzy opis przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> – krótko przypomina treść mitu o Ikarze – wyjaśnia, czym cechuje się opowieść biograficzna – porządkuje elementy świata przedstawionego – nazywa emocje i przeżycia – tworzy opis przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia symbolikę postaci Ikarza – sytuuje opowieść biograficzną na granicy literatury faktu i literatury pięknej – opowiada swoimi słowami o elementach świata przedstawionego – wskazuje i omawia źródła emocji i przeżyć – tworzy ciekawy opis przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega motyw ikaryjski w kulturze – wyjaśnia, dlaczego tekst jest opowieścią biograficzną – omawia elementy świata przedstawionego – omawia przeżycia i emocje bohatera w kontekście jego dokonań – tworzy opis przeżyć, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem oceny postawy bohatera

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Józef Czechowicz <i>Modlitwa żałobna</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zna termin <i>katastrofizm</i> – tworzy proste związki wyrazowe – wskazuje wersy, w których ujawnia się osoba mówiąca – wskazuje wersy przekazujące znaczenia metaforyczne – wyczuwa intencje wypowiedzi poetyckiej 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje termin <i>katastrofizm</i> w zdaniach – tworzy związki wyrazowe – rozpoznaje osobę mówiącą w wierszu – próbuje wyjaśniać znaczenia metaforyczne – werbalizuje intencje wypowiedzi poetyckiej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia termin <i>katastrofizm</i> – tworzy ciekawe związki wyrazowe – charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – omawia intencje wypowiedzi poetyckiej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego wiersz ma wymowę katastroficzną – tworzy związki wyrazowe dotyczące utworu – tworzy portret psychologiczny osoby mówiącej – interpretuje fragmenty o wymowie metaforycznej – wypowiada się na temat intencji zawartych w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz
Kinga Dębska <i>Moje córki krowy</i> (film)	<ul style="list-style-type: none"> – ogląda uważnie film – wskazuje powiązania rodzinne między bohaterami – ma świadomość, że niektóre sceny mają charakter metaforyczny – wstępnie wypowiada się na temat kreacji aktorskich – wie, że film jest tragikomedią 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia swoje wrażenia po obejrzeniu filmu – omawia relacje rodzinne przedstawione w filmie – wskazuje sceny o znaczeniach metaforycznych – omawia kreacje aktorskie – wie, co to jest tragikomedial 	<ul style="list-style-type: none"> – wypowiada się ogólnie o filmie – ocenia relacje rodzinne przedstawione w filmie – omawia znaczenia metaforyczne wybranej sceny filmowej – wstępnie ocenia kreacje aktorskie – wyjaśnia, co to jest tragikomedial 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia swoją ocenę filmu – odmawia i ocenia sposób pokazania relacji rodzinnych w filmie – wyjaśnia metaforyczne znaczenia filmu – ocenia kreacje aktorskie – uzasadnia tezę, że film jest tragikomedią 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem środków kreujących metaforyczne znaczenia
Julian Przyboś <i>Rezolucja</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to jest rezolucja – zna termin <i>awangarda</i> – wskazuje przykłady metafor w wierszu – wie, czego dotyczy tytułowa rezolucja – wskazuje główne cechy formalne utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest rezolucja – wyjaśnia termin <i>awangarda</i> – wyjaśnia proste metafory – wie, jaki temat podejmuje utwór – wskazuje cechy formy wiersza 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia na przykładach, co to jest rezolucja – wyjaśnia na przykładach termin <i>awangarda</i> – tłumaczy znaczenia metaforyczne wiersza – omawia temat podjęty w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia tytuł utworu – wyjaśnia, kiedy dzieło sztuki ma charakter awangardowy – interpretuje znaczenia metaforyczne – omawia refleksje zawarte w wierszu – omawia utwór jako przykład 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem jego metaforycznych znaczeń

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
			– omawia formę utworu	wiersza awangardowego	
Miron Białoszewski <i>namuzowywani e</i>	– wymienia nazwy kilku muz mitologicznych – wie, że wiersz reprezentuje poezję lingwistyczną – wie, że wiersz mówi o akcie tworzenia – wskazuje formy gramatyczne, w których ujawnia się osoba mówiąca – przypomina, co to jest neologizm – wyjaśnia znaczenie terminu <i>kreacja</i>	– zna nazwy muz mitologicznych – wie, na czym polega poezja lingwistyczna – określa temat wiersza – wskazuje osobę mówiącą – wskazuje neologizmy – w kilku zdaniach wypowiada się na temat istoty aktu tworzenia	– zna atrybuty kilku muz mitologicznych – omawia najważniejsze wyróżniki poezji lingwistycznej – wyjaśnia tytuł utworu – ustala, kim może być osoba mówiąca – wyjaśnia znaczenia neologizmów – wyjaśnia, na czym polega akt poetyckiej kreacji	– przedstawia wszystkie muzy mitologiczne – wyjaśnia, czym cechuje się poezja lingwistyczna – omawia znaczenia utworu – przedstawia osobę mówiącą – omawia funkcję neologizmów – tworzy rozbudowaną wypowiedź dotyczącą aktu poetyckiej kreacji	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem jego języka
Maria Dąbrowska <i>Noce i dnie</i> (fragmenty)	– wymienia główne elementy świata przedstawionego – wyodrębnia opisy przyrody – przypomina rodzaje narracji – zna termin <i>realizm</i>	– odtwarza elementy świata przedstawionego – omawia opisy przyrody – określa rodzaj narracji zastosowany w utworze – wie, czym cechuje się realizm jako konwencja literacka	– omawia elementy świata przedstawionego – interpretuje opisy przyrody – dostrzega obiektywizm narracji – omawia podstawowe wyznaczniki realizmu jako konwencji literackiej	– tworzy rozbudowaną wypowiedź na temat elementów świata przedstawionego – wyjaśnia związek opisów przyrody z fabułą utworu – komentuje relacje między narracją a światem przedstawionym – wyjaśnia, co to znaczy, że utwór ma charakter realistyczny	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem zawartych w nim refleksji na temat życia
Jan Lechoń <i>Czerwone wino</i>	– wie, że w kulturze pory roku mają znaczenie symboliczne – wskazuje formy gramatyczne ujawniające osobę mówiącą	– wyjaśnia symbolikę wybranej pory roku – wskazuje osobę mówiącą w wierszu	– wyjaśnia symbolikę pór roku – wypowiada się na temat osoby mówiącej w wierszu – omawia refleksje zawarte w	– tworzy rozbudowaną wypowiedź poświęconą symbolicznie por roku – charakteryzuje osobę	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem zawartych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	– wskazuje wersy zawierające refleksje	– wyjaśnia, czego dotyczą refleksje zawarte w wierszu	wierszu	mówiącą w wierszu – ustosunkowuje się do refleksji zawartych w wierszu	w nim refleksji
Julian Tuwim <i>Kwiaty polskie</i> (fragment <i>Modlitwa</i>)	– wskazuje formy gramatyczne ujawniające podmiot liryczny – cytuje wersy zawierające nazwy wartości – dostrzega nawiązania do Biblii – odtwarza najważniejsze refleksje związane z ojczyzną	– rozpoznaje osobę mówiącą – nazywa wartości, o których jest mowa w wierszu – wskazuje nawiązania do Biblii – odtwarza obraz ojczyzny zawarty w wierszu	– charakteryzuje osobę mówiącą – omawia wartości, o których jest mowa w wierszu – omawia nawiązania do Biblii – wypowiada się na temat obrazu ojczyzny zawartego w utworze	– tworzy dłuższą wypowiedź, w której przedstawia i charakteryzuje osobę mówiącą – ustosunkowuje się do wartości, o których jest mowa w utworze – omawia funkcje nawiązań biblijnych – ustosunkowuje się do refleksji dotyczących ojczyzny	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór, ustosunkowuje się do przedstawianej w nim wizji ojczyzny
Marcin Wandałowski <i>Nasz język – łączy czy dzieli</i> (rozmowa z Jerzym Bralczykiem)	– odróżnia wywiad od innych wypowiedzi publicystycznych – wie, czego dotyczy wywiad – zna podstawowe składniki aktu komunikacji językowej – wydobywa z tekstu informacje dotyczące zmian we współczesnym języku	– wie, czym cechuje się wywiad jako wypowiedź publicystyczna – formułuje temat wywiadu – wie, na czym polega komunikacja językowa – odtwarza własnymi słowami informacje dotyczące zmian we współczesnym języku	– omawia cechy wywiadu jako wypowiedzi publicystycznej – odtwarza główne myśli wypowiedzi rozmówcy – omawia poszczególne składniki aktu komunikacji językowej – omawia zmiany językowe, o których jest mowa w tekście	– wyjaśnia, dlaczego tekst reprezentuje wywiad jako wypowiedź publicystyczną – ustosunkowuje się do wypowiedzi rozmówcy – omawia akt komunikacji językowej – uzupełnia własnymi spostrzeżeniami informacje z tekstu na temat zmian w języku współczesnym	– samodzielnie interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem refleksji na temat roli języka w łączeniu ludzi
Wirtualny spacer: prezentacja spotów reklamowych	– odróżnia spot reklamowy od innych wytworów reklamy – korzystając z pomocy, przygotowuje prosty spot reklamowy	– wie, co to jest spot reklamowy – przygotowuje prosty spot reklamowy	– omawia cechy spotu reklamowego – przygotowuje spot reklamowy	– wyjaśnia mechanizm działania spotu reklamowego – przygotowuje ciekawy spot reklamowy	– wykorzystuje funkcjonalnie wiedzę o mechanizmach rządzących oddziaływaniem spotu reklamowego do stworzenia oryginalnego spotu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
					reklamowego o wyraźnej roli perswazyjnej
Zebranie i powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> – zna najważniejsze teksty zamieszczone w rozdziale i rozpoznaje ich gatunki – zna najważniejsze terminy występujące w rozdziale – według wzoru tworzy wypowiedzi pisemne w formach: charakterystyka, sprawozdanie, opis przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> – zna prawie wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale i rozpoznaje ich gatunki – zna terminy pojawiające się w związku z tekstami z rozdziału – tworzy wypowiedzi pisemne w formach: charakterystyka, sprawozdanie, opis przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> – zna wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale i omawia ich cechy gatunkowe – wyjaśnia terminy poznane w związku z tekstami z rozdziału – bezbłędnie tworzy wypowiedzi pisemne w formach: charakterystyka, sprawozdanie, opis przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> – zestawia z sobą teksty z rozdziału i porządkuje je ze względu na problematykę – podaje cechy gatunków reprezentowanych przez teksty z rozdziału – wyjaśnia terminy występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy ciekawe i rozbudowane wypowiedzi pisemne realizujące wszystkie wymogi form: charakterystyka, sprawozdanie, opis przeżyć 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje teksty z rozdziału – zna, wyjaśnia i funkcjonalnie stosuje wszystkie terminy z rozdziału
Test sprawdzający	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to jest sytuacja liryczna – wyodrębnia bohatera lirycznego – wskazuje środki językowe – dostrzega osobę mówiącą w wierszu – rozróżnia lirykę bezpośrednią i pośrednią – wymienia główne cechy budowy utworu poetyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyodrębnia sytuację liryczną w wierszu – przedstawia bohatera lirycznego – nazywa środki językowe – rozpoznaje osobę mówiącą w wierszu – wie, na czym polega liryka pośrednia – wymienia cechy budowy utworu poetyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – określa sytuację liryczną w wierszu – omawia bohatera lirycznego – omawia środki językowe – przedstawia osobę mówiącą w wierszu – wyjaśnia, czym różni się liryka bezpośrednia od pośredniej – omawia budowę utworu poetyckiego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sytuację liryczną w wierszu – charakteryzuje bohatera lirycznego – określa funkcje środków językowych – charakteryzuje osobę mówiącą w wierszu – omawia skutki zastosowania liryki pośredniej w wierszu – omawia budowę utworu poetyckiego w kontekście jego warstwy treściowej 	<ul style="list-style-type: none"> – bezbłędnie wykonuje wszystkie polecenia testu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Rozdział III. Wojenna groza					
Krzysztof Kamil Baczyński <i>Z głową na karabinie</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zna termin <i>pokolenie Kolumbów</i> – wie, że niektóre elementy utworu mają znaczenie symboliczne – wskazuje formy gramatyczne ujawniające osobę mówiącą – przypomina, na czym polega kontrast jako środek poetycki – zna termin <i>peryfraza</i> – ma świadomość tragizmu pokolenia wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, jakie pokolenie nazywamy pokoleniem Kolumbów – rozpoznaje elementy symboliczne – rozpoznaje podmiot liryczny – rozpoznaje kontrast – wskazuje peryfrazę – wyjaśnia, na czym polega tragizm pokolenia wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie nazwy <i>pokolenie Kolumbów</i> – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – charakteryzuje podmiot liryczny – wyjaśnia, które elementy zostały zestawione na zasadzie kontrastu – wyjaśnia, czego dotyczy peryfraza – wypowiada się wyczerpująco na temat tragizmu pokolenia wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia pochodzenie i znaczenie terminu <i>pokolenie Kolumbów</i> – interpretuje znaczenia elementów symbolicznych w kontekście całości utworu – omawia podmiot liryczny jako reprezentanta pokolenia – wyjaśnia funkcję kontrastu – wyjaśnia funkcję peryfrazy – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm pokolenia wojennego 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn i przejawów tragizmu pokolenia Kolumbów
Krzysztof Kamil Baczyński <i>Elegia o... [chłopcu polskim]</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że utwór jest elegią – wskazuje formy gramatyczne pozwalające wyróżnić osobę mówiącą – rozpoznaje bohatera lirycznego – przypomina, na czym polega kontrast; wskazuje przykład metafory 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym cechuje się elegia – rozpoznaje osobę mówiącą – rozpoznaje kontrast w wierszu – rozpoznaje metafory w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechuje się elegia jako gatunek liryczny – charakteryzuje osobę mówiącą – omawia bohatera lirycznego utworu – wyjaśnia, z czym jest związany kontrast w wierszu – wyjaśnia znaczenia metaforyczne 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego utwór jest elegią – omawia relację między osobą mówiącą i bohaterem lirycznym – tworzy dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym – wyjaśnia funkcję kontrastu – interpretuje znaczenia wynikające z metafory 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn i przejawów tragizmu bohaterów
Zbigniew Herbert <i>Nike, która się waha</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, kim była Nike – zna termin <i>reinterpretacja</i> – wskazuje bohatera lirycznego – wie, że bohater jest postacią 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje motywy mitologiczne w wierszu – wie, na czym polega reinterpretacja 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia motywy mitologiczne wykorzystane w wierszu – wyjaśnia, na czym polega 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenia motywów mitologicznych występujących w wierszu – formułuje znaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem znaczeń

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	tragiczną – wie, że utwór reprezentuje wiersz wolny	– przedstawia bohatera lirycznego – krótko wyjaśnia, dlaczego bohater jest postacią tragiczną – wie, czym cechuje się wiersz wolny	reinterpretacja w wierszu – charakteryzuje bohatera lirycznego – omawia tragizm bohatera lirycznego – wymienia wszystkie cechy wiersza wolnego	związane z reinterpretacją motywów mitologicznych – tworzy dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm bohatera – omawia budowę utworu	związanych z reinterpretacją motywów mitologicznych
Andrzej Wróblewski <i>Matka z zabitym dzieckiem</i> <i>Syn i zabita matka</i> (reprodukcje obrazów)	– dostrzega podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów – dostrzega znaczącą kolorystykę obrazów – dostrzega główną zasadę kompozycyjną obrazów – wymienia bohaterów obrazów – zna termin <i>styl malarstwa</i>	– wskazuje podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów – omawia kolorystykę obrazów – omawia kompozycję obrazów – wypowiada się na temat bohaterów obrazów – wie, co składa się na styl malarstwa	– wypowiada się o podobieństwach tematycznych i estetycznych obrazów – omawia funkcję kolorów na obrazach – wypowiada się na temat kompozycji obrazów – zestawia bohaterów obrazów – wymienia główne cechy stylu malarstwa Andrzeja Wróblewskiego	– omawia wyczerpująco podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów – wyjaśnia symboliczne znaczenia kolorystyki obrazów – wskazuje znaczenia wynikające z kompozycji obrazów – omawia relacje zachodzące między bohaterami obrazów i sposób ich zobrazowania – omawia styl malarstwa autora obrazów	– samodzielnie analizuje i interpretuje obrazy ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarskiego wykorzystanych dla kreowania znaczeń
Wirtualny spacer: profil osobowy bohatera	– korzystając z pomocy, przygotowuje prosty profil osobowy	– przygotowuje prosty profil osobowy	– przygotowuje profil osobowy	– przygotowuje rozbudowany profil osobowy	– samodzielnie przygotowuje rozbudowany, ciekawy profil osobowy
Arkady Fiedler <i>Dywizjon 303</i>	– zna najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa podstawowe informacje – odróżnia literaturę faktu od	– wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa najważniejsze informacje	– porządkuje najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa informacje – wyjaśnia, dlaczego utwór	– omawia najważniejsze elementy świata przedstawionego – wydobywa i porządkuje informacje	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego walorów dokumentarnych

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	literatury pięknej – wymienia wybranych bohaterów – zna środki językowe dynamizujące wypowiedź – krótko opowiada wybrane wydarzenia	– wie, kiedy utwór należy do literatury faktu – krótko charakteryzuje wybranych bohaterów – nazywa środki językowe dynamizujące wypowiedź – opowiada krótko przebieg najważniejszych wydarzeń	należy do literatury faktu – charakteryzuje wybranych bohaterów – wie, jakich środków językowych użyć dla zdynamizowania wypowiedzi – opowiada przebieg wydarzeń	– omawia utwór jako tekst reprezentujący literaturę faktu – charakteryzuje bohaterów – stosuje środki językowe dynamizujące wypowiedź – w rozwinięty sposób opowiada przebieg wydarzeń	
Janusz Ordon, Rafał Urbański <i>Wieża</i> (komiks)	– odróżnia komiks od innych tekstów kultury – uważnie ogląda warstwę obrazową komiksu – czyta ze zrozumieniem warstwę językową komiksu – nazywa emocje bohaterów – opowiada najważniejsze wydarzenia	– zna komiks jako tekst kultury – omawia warstwę obrazową komiksu – omawia warstwę językową komiksu – wyjaśnia, jak zostały pokazane emocje bohaterów – relacjonuje przebieg najważniejszych wydarzeń	– wyjaśnia, czym cechuje się komiks jako tekst kultury – wypowiada się na temat warstwy obrazowej komiksu – wyjaśnia, czego dotyczy warstwa językowa komiksu – omawia emocje bohaterów – opowiada przebieg wydarzeń	– omawia wyróżniki komiksu jako specyficznego tekstu kultury – ocenia warstwę obrazową komiksu – ocenia warstwę językową komiksu – wskazuje źródła emocji bohaterów – relacjonuje własnymi słowami przebieg wydarzeń	– samodzielnie analizuje i interpretuje komiks ze szczególnym uwzględnieniem typowych dla komiksu środków wyrazu
Leon Kruczkowski <i>„Niemcy”</i>	-uczeń na podstawie cytatów określa czas i miejsce akcji -uczeń dokonuje streszczenia utworu -rozpoznaje cechy dramatu jako rodzaju literackiego	-uczeń nazywa cechy bohaterów i wskazuje motywy ich działania - bierze udział w dyskusji oceniającej zachowanie bohaterów	- uczeń określa czas i miejsce akcji wykorzystując wiadomości z historii - omawia budowę dramatu	- uczeń uzasadnia działania bohaterów - aktywnie uczestniczy w dyskusji Dokonuje oceny bohaterów literackich	- uczeń wskazuje problematykę utworów - dokonuje charakterystyki porównawczej bohatera z inną znaną mu postacią literacką filmową lub rzeczywistą
Aleksander Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>	– przypisuje utwór do literatury faktu – wydobywa podstawowe informacje związane ze	– wie, czym cechuje się literatura faktu – zbiera najważniejsze informacje związane ze	– wyjaśnia, czym cechuje się literatura faktu – odtwarza najważniejsze informacje związane ze	– wypowiada się o utworze w kontekście literatury faktu – prezentuje w ciekawy sposób informacje związane ze	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	<p>światem przedstawionym</p> <ul style="list-style-type: none"> – zna realia okupacyjnej rzeczywistości – zna termin <i>pokolenie</i> – zna termin <i>tragizm</i> – przedstawia bohaterów – według wzoru tworzy opis sytuacji – stara się brać udział w dyskusji 	<p>światem przedstawionym</p> <ul style="list-style-type: none"> – przedstawia realia okupacyjnej rzeczywistości – wie, jaką grupę ludzi nazywamy pokoleniem – ma świadomość tragizmu pokolenia wojennego – charakteryzuje bohaterów – tworzy opis sytuacji – przedstawia argumenty w dyskusji 	<p>światem przedstawionym</p> <ul style="list-style-type: none"> – opowiada o realiach okupacyjnej rzeczywistości – wyjaśnia, co łączy ludzi należących do pokolenia wojennego – omawia tragizm pokolenia wojennego – dokonuje pełnej charakterystyki postaci – tworzy dynamiczny opis sytuacji – bierze udział w dyskusji, przedstawia argumenty 	<p>światem przedstawionym</p> <ul style="list-style-type: none"> – uzupełnia realia okupacyjnej rzeczywistości samodzielnie zdobytą wiedzą o tych czasach – opowiada o pokoleniu wojennym – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm pokolenia wojennego – dokonuje charakterystyki porównawczej bohaterów – tworzy dynamiczny opis sytuacji spełniający wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – bierze aktywny udział w dyskusji – ustosunkowuje się do argumentów innych uczestników dyskusji 	bohaterów
Monika Kowaleczko-Szumowska <i>Galop '44</i>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje elementy świata przedstawionego – opowiada wybrane wydarzenia – przedstawia bohaterów – według podanego wzoru pisze recenzję książki 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy świata przedstawionego – opowiada o najważniejszych wydarzeniach – charakteryzuje bohaterów – pisze recenzję książki 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje elementy świata przedstawionego – opowiada o wydarzeniach – dokonuje pełnej charakterystyki postaci – pisze rozwiniętą recenzję książki 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia elementy świata przedstawionego – w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach – ocenia bohaterów – pisze recenzję, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi 	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów
Jan Komasa <i>Miasto 44</i> (film)	<ul style="list-style-type: none"> – uważnie ogląda film – rozpoznaje najważniejsze środki języka filmowego 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje elementy świata przedstawionego – rozpoznaje zastosowane 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia elementy świata przedstawionego – wyjaśnia, jak za pomocą 	– samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	<ul style="list-style-type: none"> – zwraca uwagę na grę aktorską – dostrzega w filmie efekty specjalne 	<ul style="list-style-type: none"> środki języka filmowego – wypowiada się na temat gry aktorskiej – wymienia przykłady efektów specjalnych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia funkcję środków języka filmowego – wstępnie ocenia grę aktorską – wypowiada się na temat wykorzystanych w filmie efektów specjalnych 	<ul style="list-style-type: none"> określonych środków języka filmowego zostały przekazane znaczenia – ocenia grę aktorską – omawia znaczenie efektów specjalnych 	<ul style="list-style-type: none"> uwzględnieniem środków języka filmowego wykorzystanych do kreowania znaczeń
Wirtualny spacer: przygotowanie i omówienie materiałów na wystawę	<ul style="list-style-type: none"> – szuka materiałów we wskazanych źródłach – bierze udział w przygotowaniu ekspozycji 	<ul style="list-style-type: none"> – wybiera odpowiednie materiały na wystawę – przygotowuje ekspozycję 	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie wybiera materiały, porządkuje je i tworzy z nich przemyślaną ekspozycję 	<ul style="list-style-type: none"> – gromadzi, selekcjonuje i porządkuje materiały na wystawę – przygotowuje ciekawą, przemyślaną ekspozycję 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie dobiera i porządkuje wartościowe materiały na wystawę, organizuje ich przemyślaną ekspozycję według przyjętych zasad
Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że utwór jest pamiętnikiem – wydobywa informacje dotyczące powstańczej codzienności – dostrzega dystans czasowy narracji w stosunku do prezentowanych wydarzeń – dostrzega dynamikę i emocjonalizm tekstu – rozróżnia język pisany i mówiony 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi – odtwarza najważniejsze informacje związane z powstańczą codziennością – ustala, jaki jest dystans czasowy narracji w stosunku do prezentowanych wydarzeń – wskazuje w tekście środki językowe oddające dynamizm i emocje – wie, czym cechuje się język mówiony 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi – odtwarza powstańczą codzienność – uwzględnia dystans czasowy narracji w stosunku do prezentowanych wydarzeń w omawianiu świata przedstawionego – rozpoznaje i nazywa środki językowe oddające dynamizm i emocje – wskazuje cechy języka mówionego w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia utwór w kontekście jego gatunku – opowiada własnymi słowami o powstańczej codzienności – omawia skutki zastosowanego dystansu czasowego narracji w stosunku do prezentowanych wydarzeń – stosuje funkcjonalnie środki językowe oddające dynamizm i emocje – omawia efekty zastosowania języka mówionego w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego formy i języka
Czesław Miłosz <i>Piosenka o porcelanie</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne – wskazuje zdrobnienia 	<ul style="list-style-type: none"> – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych – ustala, czego dotyczą 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia elementy o znaczeniach symbolicznych – omawia funkcję zdrobnień 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – omawia znaczenia 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polega apostrofa – wskazuje formy pozwalające rozpoznać osobę mówiącą – łączy tekst z rzeczywistością wojenną 	zdrobnienia <ul style="list-style-type: none"> – wskazuje apostrofę – rozpoznaje osobę mówiącą – formułuje problematykę utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia funkcję apostrofy – wypowiada się na temat osoby mówiącej – wyjaśnia, jak ujawnia się rzeczywistość wojenna w wierszu 	wynikające z zastosowania zdrobnień <ul style="list-style-type: none"> – omawia znaczenia wynikające z zastosowania apostrofy – charakteryzuje osobę mówiącą – omawia znaczenia wiersza z perspektywy rzeczywistości wojennej 	uwzględnieniem jego metaforyki
Ekspozyty z Muzeum Powstania Warszawskiego	<ul style="list-style-type: none"> – uważnie ogląda ekspozyty – sporządza notatkę według wzoru – prezentuje pierwsze wrażenia po obejrzeniu ekspozycji 	<ul style="list-style-type: none"> – opowiada o ekspozycjach – sporządza notatkę – wypowiada się na temat ekspozycji 	<ul style="list-style-type: none"> – opisuje ekspozyty – sporządza funkcjonalną notatkę – omawia ekspozycję 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia ekspozyty w kontekście ich wartości informacyjnej i emocjonalnej – sporządza notatkę, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – ocenia rolę ekspozycji w kształtowaniu świadomości narodowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyczerpująco omawia ekspozyty ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w zachowaniu pamięci o powstaniu warszawskim
Wirtualny spacer: relacja z powstania	<ul style="list-style-type: none"> – we wskazanych źródłach szuka materiałów – korzystając z pomocy, sporządza krótką relację 	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera odpowiednie materiały – przedstawia krótką relację 	<ul style="list-style-type: none"> – selekcjonuje materiały i wykorzystuje je do przedstawienia ciekawej relacji 	<ul style="list-style-type: none"> – porządkuje i selekcjonuje materiały – sporządza ciekawą relację 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie wyszukuje ciekawe materiały, porządkuje je i przedstawia w ciekawej, wyczerpującej relacji
Władysław Broniewski <i>Ballady i romanse</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest sytuacja liryczna – rozpoznaje bohatera lirycznego – dostrzega w tekście motywy biblijne 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje sytuację liryczną – odtwarza informacje dotyczące bohatera lirycznego – wskazuje motywy biblijne – rozpoznaje lirykę pośrednią – podaje przykłady zwrotów 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sytuację liryczną – wypowiada się na temat bohatera lirycznego – omawia motywy biblijne wykorzystane w utworze – określa stosunek osoby 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sytuację liryczną w kontekście jej tragizmu – wyjaśnia, na czym polega „inność” bohatera lirycznego – omawia funkcje motywów biblijnych 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem tragizmu sytuacji i bohatera lirycznego

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje osobę mówiącą – rozpoznaje zwroty z języka potocznego – łączy opisywaną rzeczywistość z kategorią tragizmu 	<ul style="list-style-type: none"> z języka potocznego – ma świadomość tragizmu sytuacji i postaci 	<ul style="list-style-type: none"> mówiącej do prezentowanej rzeczywistości – wyjaśnia, czego dotyczą zwroty z języka potocznego – wyjaśnia, z czym jest związany tragizm w utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia relacje osoby mówiącej z opisywaną rzeczywistością – omawia funkcję zwrotów z języka potocznego – rozważa problem tragizmu sytuacji i postaci 	
Józef Mackiewicz <i>Ponary – „Baza”</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – zna terminy <i>Holokaust</i> i <i>Zagłada</i> – czyta tekst ze zrozumieniem – wie, czego dotyczy tekst – wie, że tekst należy do literatury faktu – wskazuje fragmenty, na podstawie których można określić intencje tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest Holokaust / <i>Zagłada</i> – wydobywa informacje z tekstu – formułuje problematykę tekstu – przypomina wyróżniki literatury faktu – rozpoznaje intencje tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> – łączy pojęcie Holokaustu z rzeczywistością wojenną – odtwarza zawartość treściową tekstu – omawia problematykę tekstu – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do literatury faktu – formułuje intencje tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia terminy <i>Holokaust</i> i <i>Zagłada</i> – omawia zawartość treściową tekstu – omawia problematykę tekstu w kontekście innych utworów o tematyce wojennej – omawia tekst w kontekście jego przynależności do literatury faktu – omawia intencje tekstu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór w kontekście problematyki <i>Zagłady</i>
Ida Fink <i>Wariat</i>	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina rodzaje narracji – wskazuje fragmenty ujawniające emocje bohatera – rozpoznaje intencje wypowiedzi bohatera – dostrzega wewnętrzny konflikt bohatera – postrzega wybór bohatera jako tragiczny 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje narrację pierwszoosobową – nazywa emocje bohatera – formułuje intencje wypowiedzi bohatera – omawia wewnętrzny konflikt bohatera – ma świadomość tragizmu wyboru, przed którym stanął bohater 	<ul style="list-style-type: none"> – przedstawia narratora – omawia emocje bohatera – wyjaśnia, z czym są związane intencje wypowiedzi bohatera – wyjaśnia, na czym polegał wewnętrzny konflikt bohatera – wyjaśnia, z czego wynika tragizm wyboru, przed którym stanął bohater 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia efekty zastosowania w opowiadaniu narracji pierwszoosobowej – omawia emocje bohatera i ich źródła – omawia intencje wypowiedzi bohatera w kontekście jego przeżyć – analizuje wewnętrzny konflikt bohatera – omawia wybór bohatera w kategoriach tragizmu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem kategorii tragizmu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Lutek Orenbach <i>Listy z getta</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia list od innych form wypowiedzi – wyjaśnia, kiedy wypowiedź ma charakter subiektywny – wskazuje zwroty do adresata – zbiera podstawowe informacje o elementach świata przedstawionego – zbiera podstawowe informacje o rzeczywistości w getcie – wskazuje fragmenty, na podstawie których można określić emocje nadawcy – przypomina, czym cechuje się styl potoczny 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje tekst jako listy – rozpoznaje subiektywizm wypowiedzi – określa adresata – zbiera informacje o elementach świata przedstawionego – odtwarza podstawowe informacje o rzeczywistości w getcie – nazywa emocje nadawcy – rozpoznaje styl potoczny wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia formę wypowiedzi wykorzystaną w utworze – wyjaśnia, z czego wynika subiektywizm wypowiedzi – na podstawie zwrotów do adresata określa relacje między nadawcą i odbiorcą – porządkuje elementy świata przedstawionego – opowiada o życiu w getcie – omawia emocje nadawcy – ustala, z którymi elementami tekstu jest związany styl potoczny 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego tekst reprezentuje list jako gatunek wypowiedzi – wyjaśnia, jak subiektywizm wypowiedzi wpływa na relację o rzeczywistości w getcie – wyjaśnia, jak adresat wpływa na relację zawartą w listach – omawia elementy świata przedstawionego – przedstawia życie w getcie na podstawie utworu i dodatkowych źródeł – wskazuje źródła emocji nadawcy – omawia funkcję stylu potocznego zastosowanego w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy o Zagładzie
Wirtualny spacer: prezentacja zebranych informacji o Januszu Korczaku, Irenie Sendlerowej	<ul style="list-style-type: none"> – we wskazanych źródłach szuka informacji – krótko prezentuje zebrane informacje 	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera odpowiednie informacje – prezentuje zebrane informacje 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie dociera do informacji, porządkuje je i przedstawia w sposób ciekawy dla odbiorcy 	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera, selekcjonuje i porządkuje informacje – prezentuje w ciekawej formie zebrane informacje 	<ul style="list-style-type: none"> – przygotowuje ciekawą, atrakcyjną informacyjnie i wizualnie prezentację sylwetek
Antoni Słonimski <i>Elegia miasteczek żydowskich</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że utwór jest elegią – wie, o czym mówi wiersz – przypomina, co to jest anafora 	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina, czym cechuje się elegia jako gatunek – określa temat wiersza – wskazuje anaforę 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego utwór jest elegią – omawia tematykę wiersza – ustala, z którymi elementami 	<ul style="list-style-type: none"> – zestawia utwór z innymi tekstami reprezentującymi ten gatunek – określa problematykę 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega w wierszu symbole kultury – dostrzega związek wiersza z problematyką Holokaustu 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia występujące w tekście symbole kultury – łączy wiersz z problematyką Holokaustu – wypowiada się na temat wartości tradycji 	<ul style="list-style-type: none"> wiersza jest związana anafora – omawia występujące w tekście znaki kultury – wskazuje związki wiersza z problematyką Holokaustu 	<ul style="list-style-type: none"> wiersza – ustala funkcję anafory – przedstawia rozwiniętą wypowiedź związaną z występującymi w wierszu symbolami kultury – interpretuje wiersz w kontekście wiadomości na temat Zagłady – omawia problem wartości tradycji 	<ul style="list-style-type: none"> problematyki pamięci, tradycji
Tadeusz Różewicz <i>Pomniki</i>	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia znane mu pomniki – podaje z tekstu przykłady związków wyrazowych – podaje przykład metafory – czyta ze zrozumieniem informacje o utworze 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje informacje o znanych mu pomnikach – podaje z tekstu znaczące związki wyrazowe – wskazuje metafory – zna określenie <i>poezja ściśniętego gardła</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, w jakim celu stawia się pomniki – ustala, do czego odnoszą się znaczące związki wyrazowe z wiersza – wyjaśnia znaczenia metafor – wyjaśnia znaczenie określenia <i>poezja ściśniętego gardła</i> 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia sposoby utrwalania pamięci – omawia znaczące związki wyrazowe – interpretuje znaczenia wynikające z metafor – wykorzystuje termin <i>poezja ściśniętego gardła</i> w interpretacji utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem problematyki pamięci
Hanna Krall <i>Żal</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia literaturę piękną od literatury faktu – łączy utwór z problematyką Holokaustu – ma świadomość konieczności zachowania pamięci o ludziach – prezentuje bohaterów utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że utwór należy do literatury faktu – wskazuje elementy łączące utwór z problematyką Holokaustu – wskazuje sposoby utrwalania pamięci o ludziach – opowiada o wybranym bohaterze utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina wyróżniki literatury faktu – omawia elementy łączące utwór z problematyką Holokaustu – omawia sposoby utrwalania pamięci o ludziach – opowiada o bohaterach utworu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego utwór należy do literatury faktu – omawia tekst w kontekście problematyki Holokaustu – tworzy rozwiniętą wypowiedź o potrzebie, konieczności i sposobach utrwalania pamięci o ludziach – w wyczerpujący sposób opowiada o bohaterach 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki pamięci o Holokauście

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
				utworu	
Andrzej Sotyga, Marcin Roszczyk, Zdzisław Pidek, Upamiętnienie – Mauzoleum w Bełżcu; Peter Eisenman, pomnik Pomordowanych Żydów Europy w Berlinie	– uważnie ogląda pomnik i mauzoleum – ma świadomość konieczności zachowania przeszłości w pamięci – wymienia elementy pomnika i mauzoleum – wie, że niektóre elementy mają znaczenia symboliczne	– wypowiada się na temat konieczności zachowania w pamięci przeszłości – opisuje mauzoleum i pomnik – wskazuje elementy symboliczne	– przedstawia wstępne spostrzeżenia o pomniku i mauzoleum – w wyczerpujący sposób wypowiada się na temat konieczności zachowania w pamięci przeszłości – w rozwinięty sposób opisuje pomnik i mauzoleum – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych	– wyjaśnia różnice między omawianymi obiektami pamięci – rozważa problematykę zachowania pamięci o ofiarach wojny – zestawia w opisie pomnik i mauzoleum – interpretuje obydwie budowle, uwzględniając ich znaczenia symboliczne	– samodzielnie interpretuje obydwie budowle ze szczególnym uwzględnieniem ich znaczeń symbolicznych
Wirtualny spacer: prezentacja miejsc pamięci	– potrafi wskazać przynajmniej jedno miejsce pamięci w swoim regionie – wykonuje zdjęcie tego miejsca i gromadzi o nim informacje – prezentuje miejsce pamięci	– zna miejsca pamięci w swoim regionie – wykonuje fotografie miejsc pamięci – wyszukuje informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie – przygotowuje prezentację miejsc pamięci w swoim regionie	– wymienia miejsca pamięci w swoim regionie – wykonuje staranne fotografie miejsc pamięci – gromadzi informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie – przygotowuje wyczerpującą prezentację miejsc pamięci w swoim regionie	– opowiada o miejscach pamięci w swoim regionie – wykonuje artystyczne fotografie miejsc pamięci – selekcjonuje i porządkuje informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie – przygotowuje atrakcyjną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie	– ma obszerną wiedzę na temat miejsc pominięci w swoim regionie, wykonuje ich dokumentację i prezentuje je w ciekawy, oryginalny sposób
Zebranie i powtórzenie wiadomości	– zna większość tekstów z rozdziału – rozpoznaje gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna większość terminów	– zna wszystkie teksty zamieszczone w rozdziale – rozpoznaje wszystkie gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna wszystkie terminy	– zestawia z sobą teksty z rozdziału i porządkuje je ze względu na problematykę – podaje cechy gatunków reprezentowanych przez teksty z rozdziału	– omawia teksty zamieszczone w rozdziale – omawia znaczenie gatunków dla sensów naddanych utworów – w trakcie omawiania	– samodzielnie analizuje i interpretuje teksty z rozdziału – zna, wyjaśnia i funkcjonalnie stosuje wszystkie terminy

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	pojawiających się w związku z tekstami z rozdziału – pisze proste teksty w formach: opis sytuacji, charakterystyka postaci, recenzja książki, notatka, opis pomnika	występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy formy wypowiedzi: opis sytuacji, charakterystyka postaci, recenzja książki, notatka, opis pomnika	– wyjaśnia terminy występujące w związku z tekstami z rozdziału – tworzy ciekawe wypowiedzi w formach: opis sytuacji, charakterystyka postaci, recenzja książki, notatka, opis pomnika	utworów funkcjonalnie posługuje się odpowiednimi terminami – tworzy ciekawe i rozbudowane wypowiedzi pisemne realizujące wszystkie wymogi form: opis sytuacji, charakterystyka postaci, recenzja książki, notatka, opis pomnika	z rozdziału
Test sprawdzający	– zna dwa typy narracji – określa podstawowe cechy bohatera – stara się formułować proste wnioski – zna podstawowe środki stylistyczne – pisze rozprawkę według wzoru	– rozpoznaje typy narracji – określa cechy bohatera – formułuje proste wnioski – rozpoznaje środki stylistyczne – pisze rozprawkę	– wskazuje różnice między dwoma typami narracji – podaje przykłady obrazujące cechy bohatera – formułuje wnioski – wymienia środki stylistyczne i wskazuje ich przykłady – pisze rozwiniętą rozprawkę	– omawia typy narracji – charakteryzuje bohatera i wyjaśnia, w jaki sposób ujawniają się jego cechy – formułuje rozwinięte wnioski – omawia funkcję środków stylistycznych – pisze rozwiniętą rozprawkę, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– bezbłędnie wykonuje wszystkie polecenia testu
Rozdział IV. Odslony rzeczywistości					
Zbigniew Herbert <i>Życiorys</i>	– rozpoznaje życiorys wśród innych form użytkowych – rozróżnia lirykę bezpośrednią i pośrednią – gromadzi informacje o bohaterze lirycznym – wskazuje wersy pozwalające określić sytuację liryczną	– wie, czym cechuje się życiorys jako forma wypowiedzi – dostrzega w utworze lirykę bezpośrednią – rozpoznaje bohatera lirycznego – rozpoznaje sytuację liryczną	– wymienia wyróżniki życiorysu – wyjaśnia, dlaczego wiersz reprezentuje lirykę bezpośrednią – przedstawia informacje o bohaterze lirycznym – wskazuje składniki sytuacji lirycznej	– omawia życiorys jako użytkową formę wypowiedzi – dostrzega subiektywizm wypowiedzi poetyckiej – przedstawia dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym – omawia sytuację liryczną	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem światopoglądu i postawy życiowej osoby mówiącej (bohatera lirycznego)

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	<ul style="list-style-type: none"> – dostrzega wewnętrzną kompozycję wiersza – wskazuje wersy, w których jest mowa o wartościach – nazywa uczucia 	<ul style="list-style-type: none"> – dzieli tekst na części kompozycyjne ze względu na formy czasu – określa wartości ważne dla bohatera – wypowiada się na temat uczuć bohatera 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia kompozycję wewnętrzną utworu – omawia wartości ważne dla bohatera – wskazuje źródła uczuć 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia kompozycję wewnętrzną utworu w kontekście jego zawartości treściowej – omawia światopogląd bohatera lirycznego – omawia uczucia bohatera i ich źródła 	
Wisława Szymborska <i>Pisanie życiorysu</i>	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje życiorys wśród innych form użytkowych – przypomina, co to jest frazeologizm – wie, na czym polega ironia – wskazuje wersy mówiące o człowieku – dostrzega relacje między człowiekiem i światem ukazane w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym cechuje się życiorys jako forma wypowiedzi – wskazuje w wierszu frazeologizmy – dostrzega w wierszu ironię – odtwarza obraz człowieka utrwalonego w wierszu – omawia ukazane w wierszu relacje między człowiekiem i światem 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wyróżniki życiorysu – wyjaśnia znaczenia związane z frazeologizmami – wyjaśnia, przeciwko czemu jest skierowana ironia – omawia obraz człowieka ukazany w wierszu – tworzy wypowiedź na temat ukazanych w wierszu relacji między człowiekiem i światem 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia życiorys jako użytkową formę wypowiedzi – wyjaśnia funkcję frazeologizmów w utworze – interpretuje znaczenia związane z kategorią ironii zastosowaną w wierszu – tworzy rozbudowaną wypowiedź prezentującą obraz człowieka ukazany w wierszu – ocenia ukazane w wierszu relacje między człowiekiem i światem 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem relacji między człowiekiem i światem
Szczepan Twardoch <i>Wieloryby i ćmy. Dzienniki 2007–2015</i> (fragmenty)	<ul style="list-style-type: none"> – zna dziennik jako gatunek – zna termin <i>autobiografizm</i> – wie, kiedy wypowiedź ma charakter subiektywny – wskazuje fragmenty o znaczeniach metaforycznych 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje dziennik wśród innych gatunków – wie, na czym polega autobiografizm – dostrzega subiektywizm wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia cechy dziennika jako gatunku – wyjaśnia termin <i>autobiografizm</i> – wyjaśnia, z czego wynika subiektywizm wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia cechy dziennika jako gatunku – omawia rysy autobiograficzne w tekście – interpretuje tekst w kontekście jego 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem zawartych w nim refleksji o świecie

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	– wskazuje fragmenty zawierające refleksje o świecie	– odtwarza zwięźle fragmentów o znaczeniach metaforycznych – odtwarza refleksje autora o świecie	– objaśnia znaczenia metaforyczne – omawia refleksje autora o świecie	subiektywnego charakteru – omawia fragmenty o znaczeniach metaforycznych – ustosunkowuje się do refleksji autora o świecie	
Magdalena Tulli <i>Szum</i> (fragment)	– czyta tekst ze zrozumieniem – zna pojęcie autokreacji – wskazuje fragmenty opisujące emocje – pisze list według wzoru	– opowiada, o czym mówi tekst – dostrzega w tekście przejawy autokreacji – omawia prezentowane emocje – pisze list	– wskazuje główne zagadnienia poruszane w tekście – na podstawie tekstu omawia zjawisko autokreacji – omawia przejawy prezentowanych emocji – pisze ciekawy, rozwinięty list	– określa problematykę tekstu – interpretuje tekst z punktu widzenia działań autokreacyjnych – przedstawia źródła prezentowanych emocji – pisze ciekawy list, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki autokreacji
Alina Szapocznikow <i>Autoportret I i Autoportret II</i> (rzeźby)	– wie, że rzeźba jest jedną z dziedzin sztuki – wyjaśnia, co oznacza słowo <i>autoportret</i> – wymienia podstawowe elementy obu rzeźb – opisuje wstępnie jedną z rzeźb – ma świadomość, że niektóre elementy rzeźb mają znaczenie symboliczne – wie, że rzeźby są zrobione z różnych materiałów	– rozpoznaje rzeźbę wśród innych dzieł sztuki – wyjaśnia tytuły rzeźb – wymienia elementy obu rzeźb – opisuje obydwie rzeźby – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych – nazywa materiały, z których zostały wykonane rzeźby	– omawia specyfikę rzeźby jako dzieła sztuki – wypowiada się na temat tytułu rzeźb – porównuje elementy obu rzeźb – dokładnie opisuje rzeźby – omawia elementy o znaczeniach symbolicznych – omawia rzeźby z uwzględnieniem materiału, z którego zostały zrobione	– przypomina i omawia poznane do tej pory rzeźby – wyjaśnia tytuły rzeźb w kontekście tego, co przedstawiają – omawia elementy obu rzeźb; – opisuje porównawczo obie rzeźby – wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów dzieł – wyjaśnia, jak materiał, z którego zostały wykonane rzeźby, wpływa na ich znaczenia	– samodzielnie interpretuje rzeźby ze szczególnym uwzględnieniem ich metaforycznych znaczeń
Marek Hłasko <i>Okno</i>	– wymienia elementy świata przedstawionego	– porządkuje elementy świata przedstawionego	– omawia elementy świata przedstawionego	– tworzy wypowiedź, w której prezentuje wszystkie elementy	– samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia narratora od autora – wie, na czym polega narracja pierwszoosobowa – przedstawia bohatera – dostrzega różnice w postawach życiowych narratora i bohatera – omawia przestrzeń 	<ul style="list-style-type: none"> – zbiera informacje o narratorze – rozpoznaje narrację pierwszoosobową – charakteryzuje bohatera – omawia postawy życiowe narratora i chłopca – dostrzega symbolikę przestrzeni 	<ul style="list-style-type: none"> – prezentuje informacje dotyczące narratora – dostrzega subiektywizm narracji – charakteryzuje narratora i bohatera – porównuje postawy życiowe narratora i bohatera – wyjaśnia, z czego wynika symbolika przestrzeni 	<ul style="list-style-type: none"> świata przedstawionego – wypowiada się na temat narratora – wyjaśnia skutki zastosowania narracji pierwszoosobowej – dokonuje charakterystyki porównawczej – ocenia postawy życiowe narratora i bohatera – wyjaśnia symbolikę przestrzeni 	<ul style="list-style-type: none"> ze szczególnym uwzględnieniem oceny przedstawionych w nim postaw życiowych
Barbara Kosmowska <i>Samotni pl.</i> (fragment)	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina rodzaje narracji – wskazuje elementy, na podstawie których można omówić relacje panujące w rodzinie Pauli – określa emocje bohaterki – wyjaśnia, dlaczego Paula czuje się samotna 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje narrację pierwszoosobową – omawia relacje rodzinne Pauli – opowiada o sytuacji emocjonalnej bohaterki – opowiada o zmaganiu się bohaterki z samotnością 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia stosunek narratora do prezentowanych elementów świata – tworzy dłuższą wypowiedź na temat relacji w rodzinie Pauli – obiektywnie przedstawia sytuację emocjonalną bohaterki – przedstawia skutki postępowania Pauli 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia funkcję narracji pierwszoosobowej – ocenia relacje panujące w rodzinie bohaterki – ocenia sytuację emocjonalną bohaterki – ocenia sposoby radzenia sobie przez bohaterkę z samotnością 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki samotności
Edvard Munch <i>Krzyk</i> (reprodukcja obrazu)	<ul style="list-style-type: none"> – zna termin <i>ekspresjonizm</i> – wymienia główne elementy przedstawione na obrazie – dostrzega deformację – wymienia kolory wykorzystane na obrazie – dostrzega główną zasadę kompozycyjną – wie, że niektóre elementy 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia znaczenie terminu <i>ekspresjonizm</i> – wymienia elementy przedstawione na obrazie – wskazuje elementy przedstawione za pomocą deformacji – omawia kolorystykę obrazu – wstępnie omawia 	<ul style="list-style-type: none"> – używa w wypowiedziach terminu <i>ekspresjonizm</i> – omawia elementy przedstawione na obrazie – omawia elementy przedstawione za pomocą deformacji – ocenia kolorystykę obrazu – omawia kompozycję obrazu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym cechują się dzieła ekspresjonistyczne – omawia relacje zachodzące między elementami przedstawionymi na obrazie – omawia funkcję deformacji – wypowiada się na temat znaczeń obrazu eksponowanych kolorystyką 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem malarskich środków wyrazu zastosowanych dla przekazania znaczeń

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	mają znaczenie symboliczne – wymienia postaci przedstawione na obrazie	kompozycję obrazu – wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych – opowiada o sposobie prezentowania postaci na obrazie	– omawia elementy o znaczeniach symbolicznych – omawia relacje między postaciami przedstawionymi na obrazie a światem	– ocenia kompozycję obrazu – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych – formułuje znaczenia sugerowane sposobem prezentowania postaci na obrazie	
Wiesław Myśliwski <i>Kamień na kamieniu</i> (fragment <i>Droga</i>)	– dostrzega główne elementy świata przedstawionego – wskazuje fragmenty, na podstawie których można przedstawić narratora – rozróżnia dwa rodzaje narracji – wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne – wie, o czym mówi tekst w znaczeniu dosłownym i naddanym	– wymienia elementy świata przedstawionego – wypowiada się na temat narratora – nazywa rodzaj narracji – wskazuje składniki świata o znaczeniach symbolicznych – formułuje problematykę utworu	– porządkuje elementy świata przedstawionego – omawia postać narratora – dostrzega subiektywizm wypowiedzi – omawia elementy o znaczeniu symbolicznym – omawia problematykę tekstu	– omawia elementy świata przedstawionego – charakteryzuje narratora – określa funkcję narracji pierwszoosobowej – wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów – omawia problematykę utworu w kontekście symboliki motywu drogi	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem motywu drogi w kulturze
Andrzej Stasiuk <i>Stary dom</i> (fragmenty)	– dostrzega główne elementy świata przedstawionego – przypomina rodzaje narracji – wskazuje fragmenty o charakterze wspomnienia – ma świadomość symboliki niektórych elementów świata przedstawionego – wie, o czym mówi tekst w znaczeniu dosłownym i naddanym	– wymienia elementy świata przedstawionego – nazywa rodzaj narracji – wie, że tekst ma charakter wspomnienia – wskazuje składniki świata o znaczeniach symbolicznych – formułuje problematykę utworu	– określa relacje między elementami świata przedstawionego – dostrzega subiektywizm wypowiedzi – wyjaśnia, kiedy wypowiedź ma charakter wspomnieniowy – omawia składniki świata o znaczeniu symbolicznym – omawia problematykę utworu	– omawia elementy świata przedstawionego – określa funkcję narracji pierwszoosobowej – wyjaśnia, z czego wynika wspomnieniowy charakter tekstu – wyjaśnia symboliczne znaczenia składników świata – omawia problematykę utworu w kontekście motywu	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem motywu przemijania

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Fotografie krakowskich Sukiennic	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że fotografia to jedna z dziedzin sztuki – porównuje fotografie – wie, co to jest punkt widzenia na fotografii – dostrzega główne elementy bryły budowli – opisuje budowlę według wzoru – dostrzega cechy przestrzeni pokazanej na fotografiach 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje fotografię wśród innych tekstów kultury – dostrzega związek między fotografiami – ustala punkt widzenia zaprezentowany na obu fotografiach – wymienia elementy bryły budowli – opisuje budowlę – określa przestrzeń pokazaną na fotografiach 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia główne środki wyrazu w fotografii – wyjaśnia, czego dotyczą podobieństwa fotografii – zestawia punkt widzenia na obu fotografiach – omawia elementy bryły budowli – wyczerpująco opisuje budowlę – charakteryzuje przestrzeń pokazaną na fotografiach 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia specyfikę fotografii jako tekstu kultury – wyjaśnia, na czym polega związek między fotografiami – omawia punkt widzenia zaprezentowany na obu fotografiach – porównuje elementy bryły budowli na obu fotografiach – opisuje budowlę, zachowując wszystkie wymogi opisu jako formy wypowiedzi – tworzy dłuższą wypowiedź na temat sposobu fotografowania przestrzeni 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje fotografie ze szczególnym uwzględnieniem motywu zmiany
Konstanty Ildefons Gałczyński <i>Teatrzyk</i> <i>„Zielona Gęś”</i>	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia lirykę, epikę, dramat – zna termin <i>miniatura dramatyczna</i> – zna termin <i>groteska</i> – zna termin <i>absurd</i> – wyjaśnia, co go śmieszy w tekstach – dostrzega przerysowanie w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina cechy dramatu jako rodzaju literackiego – wie, że utwory Gałczyńskiego to miniatury dramatyczne – wie, na czym polega groteska – wskazuje w tekstach przykłady elementów absurdalnych – wskazuje elementy komiczne – wyjaśnia, co zostało przerysowane w tekstach 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym różni się dramat jako rodzaj literacki od liryki i epiki – wyjaśnia, co to jest miniatura dramatyczna – podaje przykłady groteski – podaje przykłady absurdu – omawia elementy komiczne w utworach – omawia elementy przerysowane 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, dlaczego teksty można zaliczyć do dramatu jako rodzaju literackiego – wyjaśnia, dlaczego utwory nazywamy miniaturami dramatycznymi – wyjaśnia, czym jest groteska jako konwencja literacka – omawia funkcję absurdu w utworach – określa znaczenie elementów komicznych w utworach – wyjaśnia funkcję przerysowań w utworach 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje utwory ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanych konwencji literackich

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Edward Stachura <i>Życie to nie teatr</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zna termin <i>theatrum mundi</i> – dostrzega różne postawy życiowe – wskazuje fragmenty zawierające informacje o osobie mówiącej – wie, o jakich wartościach jest mowa w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina, na czym polega motyw <i>theatrum mundi</i> – dostrzega kontrast postaw życiowych – zbiera informacje o osobie mówiącej – nazywa wartości, o których jest mowa w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia motyw <i>theatrum mundi</i> – omawia kontrast postaw życiowych – wypowiada się na temat osoby mówiącej – omawia wartości, o których jest mowa w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> – przypomina i omawia utwory, w których występuje motyw <i>theatrum mundi</i> – wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega kontrast postaw życiowych – charakteryzuje osobę mówiącą – tworzy dłuższą wypowiedź poświęconą wartościom, o których jest mowa w wierszu 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem omówienia i oceny zaprezentowanych w nim postaw życiowych
Maria Dańkowska <i>Nastolatki i bon ton (fragmenty)</i>	<ul style="list-style-type: none"> – zna terminy <i>savoir-vivre</i> i <i>bon ton</i> – wymienia przykłady zasad grzecznościowych – na podstawie tekstu formułuje przykłady reguł grzecznościowych 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, czym jest <i>savoir-vivre</i> – na podstawie tekstu wymienia podstawowe zasady zachowania się – na podstawie tekstu formułuje reguły grzecznościowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega <i>savoir-vivre</i> – omawia zasady zachowania się, o których jest mowa w tekście – na podstawie tekstu i własnego doświadczenia życiowego formułuje reguły grzecznościowe 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest <i>savoir-vivre</i> – omawia ważne dla niego zasady zachowania się – formułuje ważne dla niego reguły grzecznościowe 	<ul style="list-style-type: none"> – samodzielnie analizuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem omówienia zasad grzecznościowych
A.Christie, „I nie było już nikogo”	<ul style="list-style-type: none"> -uczeń wskazuje czas i miejsce utworu -z pomocą nauczyciela sporządza plan wydarzeń -potrafi dokonać ogólnego streszczenia utworu -zna charakter twórczości A. Christie 	<ul style="list-style-type: none"> -potrafi odtworzyć chronologiczny ciąg wydarzeń - zna cechy gatunkowe powieści detektywistycznej - potrafi wyjaśnić związek dziecięcej rymowanki z fabułą utworu - interpretuje tytuł 	<ul style="list-style-type: none"> -uczeń potrafi wskazać w tekście elementy służące charakterystyce bohaterów - wskazuje przebieg wydarzeń zgodnie z wersami rymowanki -odróżnia powieść detektywistyczną od innych typów powieści 	<ul style="list-style-type: none"> -potrafi dokonać charakterystyki bohaterów utworu oraz wskazać przyczynę ich śmierci -dokonuje recenzji utworu - 	<ul style="list-style-type: none"> - uczeń tworzy portret psychologiczny mordercy - analizuje problematykę moralną utworu - zna głównych bohaterów innych powieści A. Christie
Zebranie	– zna większość tekstów	– zna wszystkie teksty	– zestawia z sobą teksty	– omawia teksty zamieszczone	– samodzielnie analizuje

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
i powtórzenie wiadomości	z rozdziału – rozpoznaje gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna większość terminów pojawiających się w związku z tekstami z rozdziału – pisze proste teksty w formach: list, opis budowli, sprawozdanie	zamieszczone w rozdziale – rozpoznaje wszystkie gatunki reprezentowane przez teksty z rozdziału – zna wszystkie terminy pojawiające się w związku z tekstami z rozdziału – tworzy formy wypowiedzi: list, opis budowli, sprawozdanie	z rozdziału i porządkuje je ze względu na problematykę – podaje cechy gatunków reprezentowanych przez teksty z rozdziału – wyjaśnia terminy pojawiające się w związku z tekstami z rozdziału – tworzy ciekawe wypowiedzi w formach: list, opis budowli, sprawozdanie	w rozdziale – omawia znaczenie gatunków dla sensów naddanych utworów – w trakcie omawiania utworów funkcjonalnie posługuje się odpowiednimi terminami – tworzy ciekawe i rozbudowane wypowiedzi pisemne realizujące wszystkie wymogi form: list, opis budowli, sprawozdanie	i interpretuje teksty z rozdziału – zna, wyjaśnia i funkcjonalnie stosuje wszystkie terminy z rozdziału
Test sprawdzający	– rozpoznaje mowę zależną i niezależną – podaje nazwy podstawowych uczuc – dostrzega elementy o znaczeniach metaforycznych – pisze rozprawkę według wzoru	– wyjaśnia, kiedy mamy do czynienia z mową niezależną, a kiedy z mową zależną – podaje nazwy uczuc – wskazuje elementy o znaczeniach metaforycznych – pisze rozprawkę	– formułuje wypowiedzi w mowie niezależnej i zależnej – podaje przejawy uczuć – omawia elementy o znaczeniach metaforycznych – pisze rozwiniętą rozprawkę	– przekształca mowę niezależną w zależną – nazywa i hierarchizuje uczucia – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – pisze rozprawkę, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– bezbłędnie wykonuje wszystkie polecenia testu
Rozdział V. Gramatyka					
Głoska i litera Komunikacja językowa: wystąpienia publiczne	– rozróżnia terminy <i>litera</i> i <i>głoska</i> – zna główne sposoby zapisywania głosek – dzieli proste wyrazy na litery i głoski	– wie, czym są głoska i litera – zna sposoby zapisywania głosek – dzieli wyrazy na litery i głoski – zna funkcje litery <i>i</i> w wyrazach	– wyjaśnia, czym jest głoska, a czym – litera – wymienia różnorodne sposoby zapisywania głosek – dzieli trudne wyrazy na litery i głoski	– omawia rozróżnienie w języku na litery i głoski – omawia wszystkie sposoby zapisywania głosek – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na litery i głoski	– bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na litery i głoski – bezbłędnie określa rolę <i>i</i> w wyrazach – wyczerpująco omawia akt

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że <i>i</i> może pełnić w wyrazach różne funkcje – zna podstawowe elementy aktu komunikacji – wie, że wystąpienia publiczne mają specyficzny charakter 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia elementy aktu komunikacji – wie, na czym polega specyfika wystąpień publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – podaje przykłady roli <i>i</i> w wyrazach – omawia elementy aktu komunikacji – omawia specyfikę wystąpień publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia funkcje litery <i>i</i> w wyrazach – omawia relacje między poszczególnymi elementami aktu komunikacji – wyjaśnia, na czym polega specyfika wystąpień publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> komunikacji – potrafi występować publicznie
Podział głosek Komunikacja językowa: odbiorca grupowy w wystąpieniach publicznych	<ul style="list-style-type: none"> – odróżnia samogłoski od spółgłosek – wie, które narządy artykulacyjne biorą udział w powstawaniu głosek – określa podstawowe cechy głosek – rozpoznaje odbiorcę w wystąpieniach publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – rozróżnia samogłoski i spółgłoski – wymienia podstawowe narządy artykulacyjne – określa cechy głosek – ma świadomość roli odbiorcy w wystąpieniach publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wymienia wszystkie samogłoski, odróżnia spółgłoski – wymienia narządy artykulacyjne – określa cechy głosek – wypowiada się na temat roli odbiorcy w wystąpieniach publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym różnią się samogłoski od spółgłosek – omawia rolę poszczególnych narządów w artykulacji głosek – określa cechy głosek – omawia rolę odbiorcy w wystąpieniach publicznych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia proces powstawania głosek – bezbłędnie określa cechy głosek – omawia wpływ odbiorcy na treść i formę wystąpień publicznych
Sylaba Komunikacja językowa: etykieta językowa	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to jest sylaba – wie, że sylaby mogą się kończyć na samogłoskę lub spółgłoskę – dzieli proste wyrazy na sylaby – zna podstawowe zasady etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – izoluje sylabę w wyrazie – rozpoznaje sylaby otwarte i zamknięte – dzieli wyrazy na sylaby – zna zasady etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje różne sylaby w wyrazie – wskazuje, która sylaba jest zamknięta, a która otwarta – dzieli trudne wyrazy na sylaby – stosuje zasady etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, czym jest sylaba – wyjaśnia, kiedy sylaba jest otwarta, kiedy – zamknięta – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na sylaby – bezbłędnie stosuje zasady etykiety językowej 	<ul style="list-style-type: none"> – bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na sylaby – tworzy wypowiedzi zgodne z zasadami etykiety językowej
Akcent wyrazowy Komunikacja językowa: kompozycja	<ul style="list-style-type: none"> – ma świadomość konieczności poprawnego akcentowania wyrazów – stara się poprawnie akcentować wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wyrazy – wymienia przykłady wyrazów bezakcentowych 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje niemal wszystkie wyrazy – wymienia różnorodne przykłady wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy – zna wyrazy bezakcentowe 	<ul style="list-style-type: none"> – bezbłędnie stosuje akcent w swoich wypowiedziach – funkcjonalnie wykorzystuje wszystkie znaki interpunkcyjne

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że są wyrazy bezakcentowe – zna najważniejsze znaki interpunkcyjne – tworzy prosty plan kompozycyjny wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – stosuje najważniejsze znaki interpunkcyjne – tworzy plan kompozycyjny wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – bezakcentowych – stosuje różne znaki interpunkcyjne – tworzy rozwinięty plan kompozycyjny wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – funkcjonalnie stosuje wszystkie znaki interpunkcyjne – tworzy funkcjonalny plan kompozycyjny wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – tworzy funkcjonalny plan kompozycyjny swojej wypowiedzi uwzględniający tok wywodu
Upodobnienia głosek Komunikacja językowa: kompozycja wypowiedzi	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że istnieje zjawisko upodobnienia głosek – zna podstawowe rodzaje upodobnień – zaznacza i nazywa podstawowe rodzaje upodobnień – stara się stosować wskaźniki zespolenia w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, na czym polegają upodobnienia głosek – zna różne rodzaje upodobnień – zaznacza upodobnienia i określa ich typy – stosuje wskaźniki zespolenia w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – omawia upodobnienia głosek – zna wszystkie rodzaje upodobnień – poprawnie zaznacza i nazywa upodobnienia – poprawnie stosuje wskaźniki zespolenia w wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> – tłumaczy mechanizm powstawania upodobnień – omawia wszystkie rodzaje upodobnień – zaznacza upodobnienia i nazywa wszystkie ich rodzaje – funkcjonalnie stosuje rozmaite wskaźniki zespolenia w wypowiedziach 	<ul style="list-style-type: none"> – rozpoznaje wszystkie rodzaje upodobnień, określa ich typy, poprawnie wymawia – świadomie i celowo stosuje różnorodne wskaźniki zespolenia w wypowiedziach
Norma językowa Komunikacja językowa: formułowanie argumentów	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że w działaniach językowych należy stosować się do norm językowych – wie, że istnieją różne normy językowe – w swoich wypowiedziach stara się stosować do norm językowych – formułuje proste argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to jest norma językowa – odróżnia normę wzorcową od użytkowej i potocznej – stosuje się do norm językowych w większości swoich wypowiedzi – formułuje argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> – wstępnie wyjaśnia, na czym polega norma językowa – rozróżnia różne rodzaje norm językowych – przestrzega norm językowych niemal we wszystkich wypowiedziach – formułuje argumenty odpowiednie do problemu 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, na czym polega i czego dotyczy norma językowa – rozróżnia wszystkie normy językowe – zawsze stosuje się do odpowiednich norm językowych w swoich wypowiedziach – formułuje przekonujące argumenty 	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie stosuje się w swoich wypowiedziach do norm językowych różnego rodzaju – formułuje skuteczne argumenty rzeczowe, logiczne i emocjonalne
Błąd językowy Komunikacja językowa: styl wypowiedzi,	<ul style="list-style-type: none"> – wie, że w wypowiedziach powinno się unikać błędów językowych – rozpoznaje innowacje 	<ul style="list-style-type: none"> – wie, co to jest błąd językowy – odróżnia innowacje językowe od błędów językowych – rozpoznaje różne rodzaje 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia, co to jest błąd językowy – wyjaśnia, w jakich okolicznościach są stosowane 	<ul style="list-style-type: none"> – wyjaśnia mechanizm popełniania błędów i usterek językowych – ocenia innowacje językowe 	<ul style="list-style-type: none"> – świadomie unika popełniania błędów językowych, zna ich rodzaje i mechanizm powstawania

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
figury stylistyczne	językowe – zna podstawowe rodzaje błędów językowych – stosuje proste figury stylistyczne w swoich wypowiedziach	błędów językowych – stosuje figury stylistyczne w swoich wypowiedziach	innowacje językowe – klasyfikuje większość błędów językowych – stosuje różne figury stylistyczne w swoich wypowiedziach	– klasyfikuje rodzaje błędów językowych – funkcjonalnie stosuje różnorodne figury stylistyczne w swoich wypowiedziach	– świadomie i funkcjonalnie stosuje różnorodne figury stylistyczne w swoich wypowiedziach w zależności od zamierzonego celu
Poprawne używanie słownictwa Komunikacja językowa: pozasłowne elementy wypowiedzi	– stosuje proste związki wyrazowe – zna pojęcie szablonu językowego – ma świadomość znaczenia pozasłownych elementów wypowiedzi	– wie, co to są związki wyrazowe – rozpoznaje szablony językowe – rozpoznaje pozasłowne elementy wypowiedzi	– wyjaśnia, co to są związki wyrazowe – unika stosowania szablonów językowych – omawia pozasłowne elementy wypowiedzi	– wyjaśnia mechanizm tworzenia związków wyrazowych – krytycznie ocenia stosowanie szablonów językowych – określa znaczenie pozasłownych elementów wypowiedzi	– świadomie i celowo stosuje poprawne związki wyrazowe w wypowiedziach – unika stosowania szablonów językowych i krytycznie ocenia je w cudzych wypowiedziach – świadomie stosuje pozasłowne elementy w swoich wypowiedziach
Style funkcjonalne języka. Zasady dobrego stylu Komunikacja językowa: wygląd zewnątrzny przy wystąpieniach publicznych	– wie, co oznacza termin <i>styl wypowiedzi</i> – zna nazwy funkcjonalnych stylów wypowiedzi – stara się posługiwać w swoich wypowiedziach odpowiednio dobranym stylem – ma świadomość wagi odpowiedniego wyglądu przy wystąpieniach publicznych	– wie, co składa się na styl wypowiedzi – rozpoznaje funkcjonalne style języka – wymienia cechy dobrego stylu – stara się dbać o odpowiedni wygląd przy wystąpieniach publicznych	– omawia wyróżniki stylu wypowiedzi – omawia wyróżniki funkcjonalnych stylów wypowiedzi – omawia cechy dobrego stylu – dba o odpowiedni wygląd przy swoich wystąpieniach publicznych	– wyjaśnia, co to jest styl wypowiedzi i co się na niego składa – stosuje różne style funkcjonalne w swoich wypowiedziach – dba o poprawność stylu swoich wypowiedzi – świadomie dobiera strój i wygląd do swoich publicznych wystąpień	– zna style funkcjonalne i omawia ich wyznaczniki – świadomie i celowo dobiera styl do swoich wypowiedzi – świadomie dba o odpowiedni wygląd przy publicznych wystąpieniach

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
Dorota Korwin-Piotrowska <i>Rodzaje i gatunki – sfera wpływów</i> (fragmenty)	– ma świadomość różnorodności piśmiennictwa – odróżnia fikcję od rzeczywistości – rozróżnia lirykę, epikę, dramat	– odróżnia literaturę piękną od innych typów piśmiennictwa – wie, na czym polega fikcja literacka – zna wszystkie rodzaje literackie, wymienia ich cechy	– podaje przykłady utworów należących do literatury pięknej – podaje przykłady elementów fikcyjnych – omawia cechy poszczególnych rodzajów literackich	– wyjaśnia, czym cechują się utwory zaliczane do literatury pięknej – wyjaśnia, czym jest fikcja literacka – rozpoznaje wszystkie rodzaje literackie – podaje przykłady utworów należących do liryki, epiki i dramatu	– bezbłędnie klasyfikuje rodzajowo utwory należące do literatury pięknej – podaje przykłady utworów należących do różnych rodzajów literackich, samodzielnie je analizuje i interpretuje
Michał Głowiński, Aleksandra Okopień-Sławińska, Janusz Sławiński <i>Świat przedstawiony utworu literackiego wobec rzeczywistości</i> (fragmenty)	– odróżnia realizm od fantastyki – zna termin <i>groteska</i> – zna termin <i>absurd</i> – rozróżnia elementy świata przedstawionego w utworach literackich	– wstępnie omawia realizm i fantastykę jako dwa sposoby pokazywania rzeczywistości w literaturze – wie, na czym polega groteska – wie, na czym polega absurd – wymienia elementy świata przedstawionego w utworach literackich	– wyjaśnia, na czym polega realistyczne, a na czym fantastyczne obrazowanie świata – wskazuje podstawowe cechy groteski – podaje przykłady absurdu – omawia elementy świata przedstawionego w utworach literackich	– zestawia z sobą konwencję realistyczną i fantastyczną – wyjaśnia, czym jest groteska i podaje jej przykłady – wyjaśnia funkcje absurdu – charakteryzuje elementy świata przedstawionego w utworach literackich	– analizuje i interpretuje utwory ze szczególnym uwzględnieniem konwencji literackiej
Julian Krzyżanowski <i>Obrazowość języka</i> (fragmenty)	– rozpoznaje język poetycki – dostrzega artyzm języka – zna podstawowe środki języka poetyckiego – rozpoznaje porównanie i metaforę	– wie, czym cechuje się język poetycki – wie, na czym polega artyzm języka – wymienia podstawowe środki języka poetyckiego – zna mechanizm powstawania	– omawia istotę języka poetyckiego – omawia wyznaczniki artyzmu języka – omawia środki języka poetyckiego – omawia mechanizm	– wyjaśnia, na czym polega specyfika języka poetyckiego – wyjaśnia, na czym polega artyzm języka – wymienia i omawia rozmaite środki języka poetyckiego – objaśnia funkcje porównania	– analizuje i interpretuje teksty ze szczególnym uwzględnieniem ich języka

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy, komunikacja	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	wykraczające (ocena celująca)
Uczeń					
		porównania i metafory	powstawania porównania i metafory	i metafory	
Krzysztof Biedrzycki <i>Interpretacja – szkoła rozumienia</i> (fragmenty)	– czyta tekst ze zrozumieniem – odróżnia analizę od interpretacji – stawia pytania do tekstu – dostrzega problematykę tekstu	– wie, co składa się na analizę utworu literackiego – wie, na czym polega interpretacja utworu literackiego – formułuje podstawowe wnioski analityczne i interpretacyjne – odczytuje podstawowe sensy utworu	– pod kierunkiem dokonuje analizy utworu literackiego – pod kierunkiem dokonuje interpretacji utworu – formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne – odczytuje sensy utworu	– dokonuje analizy utworu literackiego – dokonuje interpretacji utworu literackiego – formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne związane z różnymi płaszczyznami tekstu – rozpoznaje znaczenia dosłowne i naddane utworu	– samodzielnie dokonuje pełnej analizy i interpretacji utworu literackiego
Renata Przybylska <i>Język jako system znaków</i> (fragmenty)	– wie, co to jest znak językowy – wie, że język jest systemem – rozróżnia warstwy języka – podaje przykłady elementów systemu językowego	– wyjaśnia, co to jest znak językowy – postrzega język jako system – wymienia wszystkie warstwy języka – wymienia elementy systemu językowego	– podaje przykłady znaków językowych – wypowiada się na temat języka jako systemu – wypowiada się na temat różnych warstw języka – omawia niektóre elementy systemu języka	– wyjaśnia, co i dlaczego jest znakiem językowym – wyjaśnia, co to znaczy, że język jest systemem – omawia wszystkie warstwy języka – omawia elementy systemu językowego	– posiada wiedzę o systemie języka i funkcjonalnie wykorzystuje ją przy odbiorze i tworzeniu tekstów
Jadwiga Kowalikowa <i>Komunikacja językowa</i> (fragmenty)	– wie, na czym polega komunikacja językowa – zna termin <i>kompetencja komunikacyjna</i>	– wymienia składniki aktu komunikacji – wie, na czym polega kompetencja komunikacyjna	– wyjaśnia, na czym polega komunikacja językowa – wyjaśnia, na czym polega kompetencja komunikacyjna	– omawia składniki aktu komunikacji – prezentuje wysoki poziom kompetencji komunikacyjnej	– uczestniczy w różnorodnych aktach komunikacji jako nadawca i odbiorca
Zygmunt Saloni <i>Jak pisać wypracowania?</i> (fragmenty)	– pod kierunkiem tworzy proste teksty według wzorów	– tworzy teksty w różnych formach wypowiedzi	– prezentuje wysoki stopień umiejętności tworzenia tekstu	– tworzy pisemną wypowiedź zgodnie z wszystkimi wymogami sztuki tworzenia tekstu	– jest świadomym i kompetentnym twórcą różnorodnych tekstów

